

Velencei Értéktár

A Velencei Értéktár Bizottság 2015. november 9-i ülésén VÉB/2015/10 határozatszám alatt a Liber oltárkő-másolatot a Velencei Értéktár részének nyilvánította .

A döntés az alábbi javaslat alapján született meg:

I. A javaslattevő adatai

1. A javaslatot benyújtó személy (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

Velencei Helytörténeti Egyesület

2. A javaslatot benyújtó személy vagy kapcsolattartó személy adatai:

Név: Galambos Györgyné

Levelezési cím: 2481 Velence, Panoráma út 54.

Telefonszám: 06 70/ 629 08 94

E-mail cím: galambosne.marika@gmail.com

II. A nemzeti érték adatai

1. Nemzeti érték megnevezése:

Liber oltárkő

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

☐ agrár- és élelmiszergazdaság
környezet	egészség és életmód	X épített
☐ ipari és műszaki megoldások	kulturális örökség	sport
☐ természeti környezet	turizmus és vendéglátás	

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye

2481 Velence, Pincesor

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

X települési tájegységi megyei külhoni magyarság

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

Liber oltárkő

2006-ban kerül felállításra a mives oltárkő, Velencén a Bence-hegyen az alsó Pincesoron. Libert a szőlő és a bor isteneként tiszteltek a kelta-római korban. Itt találtak rá az eredeti kőmaradványra. 1718-ban kezdték a hegy szőlővel történő betelepítését. Az első sikeres betelepítőt Bencze Istvánnak hívták, később róla nevezték el a hegyet, Bence-hegynek. Kupi László, Velence történetének kutatása közben talált rá az eredeti oltárköre a Nemzeti Múzeumban. Innen jött az ötlet az oltárkő újbóli felállítására. A felállítás Vári István építőmester és Richter Ferenc kőfaragó munkáját dicséri, akit már több szobor felújítása kapcsán említettünk.

Liber Pater vagy Dionüszosz legjobb barátja Ampelosz, akit Até (a káröröm és irigység istennője) csellel megölt (egy sziklahasadékban lelte halálát). Dionüszosz odasietett és kérte az isteneket, adják vissza barátját. Csoda történt, Ampelosz Dionüszosz szeme láttára kelt fel és a szeme előtt kezdett átváltozni. Törzse szőlőtőkévé, ujjai ágakká, haja szőlőfürtökké vált, két lába pedig gyökeret vert. Csakhamar egész kert keletkezett. Dionüszosz kezével préselte bikaszarv kupájába, rájött, hogy ez az új ital nagyon finom. Amerre járt, mindenütt elterjesztette a szőlőművelés és a borkészítés tudományát. Kultuszában, ünnepeiben fő elem a bor és a tánc.

2006-ban egy régi, szép hagyományt elevenített fel a helyközség. Az újbor megforrásának idejére esik a Liber Pater ünnepe, mikor is az újborral locsolják meg az oltárkövet. A Liber Pater megáldja az újbort és áldást kér a következő évi termésre. Térden állva kóstolja meg az újbort, amelyet lopóval töltenek a szájába. Utána sorba járnak a pincéket és sorban minden újbort megkóstolnak. (Az 1980-as években több esetben vöröskeresztes karszalagos „mentőegységek” talicskával tolták haza a résztvevőket.)

6. Indoklás az értéktárba való felvétel mellett

Hagyományápolás miatt része a Bence-hegyi szőlőskertnek.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

<http://www.velenceitonal.hu/>

Velencei Helytörténeti Egyesület honlapja (www.helytortenet.eoldal.hu)

Kupi László: Város volt, város lett

III. Mellékletek

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális dokumentációja

Velencei Értéktár Bizottság

Velence, 2015. november 16.